

WARTOŚĆ XXIV

Wartość Ojczyzny¹

II. PROSPEKT WARTOŚCI

2.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

2.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Patriotyzm

2.3. CEL WYCHOWAWCZY

Postawa wrażliwości i szacunku wobec własnej Ojczyzny i rodaków

2.4. PROPONOWANE TEMATY

- Jak rozumiem pojęcie Ojczyzna?
- Czy czuję solidarność i wspólnotę z moimi rodakami?
- Formy poznawania wzorców osobowych i cnót społecznych poprzez zgłębianie historii i kultury własnego narodu.

2.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Patriotyzm oznacza umiłowanie Ojczyzny i poczucie wspólnoty z rodakami².

¹ „Pocałunek złożony na ziemi polskiej ma jednak dla mnie sens szczególny. Jest to jakby pocałunek złożony na rękach matki – albowiem Ojczyzna jest naszą matką ziemską. Polska jest matką szczególną. Nielatwe są jej dzieje, zwłaszcza na przestrzeni ostatnich stuleci. Jest matką, która wiele przecierpiała i wciąż na nowo cierpi. Dlatego też ma prawo do miłości szczególnej”. Jan Paweł II, Przemówienie powitalne na lotnisku Okęcie w Warszawie, 16.06.1983, w: tegoż *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1979, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 213.

² „Podobnej sprawiedliwości i miłości potrzebuje naród, jeśli ma być wewnętrznie zjednoczony, jeśli ma stanowić spójną jedność. A chociaż trudno jest upodabniać naród – to wielomilionowe społeczeństwo, do rodziny, najmniejszej, jak wiadomo, ludzkiej wspólnoty, społeczności, to i w nim także, narodzie, jedność zależy od sprawiedliwego zabezpieczenia potrzeb, praw i zadań każdego członka narodu. tak, aby nie rodził się rozdźwięk i kontrast na tle różnic, które niesie ze sobą uprzywilejowanie jednych, upośledzenie drugich. Z dziejów Ojczyzny naszej wiemy, jak zadanie to jest trudne – a jednak nigdy nie można zrezygnować z olbrzymiego wysiłku, którego celem jest budowanie sprawiedliwej jedności wśród synów i córek jednej Ojczyzny. Musi zaś temu towarzyszyć miłość tejże Ojczyzny: umiłowanie jej kultury i historii, umiłowanie specyficznych wartości, które stanowią o miejscu tej Ojczyzny w wielkiej rodzinie narodów, umiłowanie wreszcie rodaków – ludzi mówiących tym samym

Program wychowawczy > Klasa V > Wartość XXIV > Wartość Ojczyzny

- Poznawając historię, język, kulturę i obyczaje własnego narodu, można głębiej zrozumieć siebie i swoje miejsce na ziemi.
- Przykłady bohaterstwa w walce o Ojczyznę nadają sens życiu młodemu pokoleniu.

Zasady

- Świadomość wspólnoty kulturowo-narodowej pomaga mi w życzliwym i braterskim podejściu do człowieka żyjącego obok mnie.
- Jestem wdzięczny za to, że mam swoją ojczyznę, znam jej język, historię, kulturę, geografę, wiarę i obyczaje narodowe.
- Korzystam z wolności, jaką daje mi posiadanie własnej Ojczyzny.

2.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Patriotyzm oznacza m.in. troskę o człowieka żyjącego na tej samej ziemi, mówiącego tym samym językiem lub posiadającego przynajmniej polskie korzenie (społeczność polonijna istnieje na całym świecie).
- Wartość Ojczyzny nabiera dla człowieka znaczenia, gdy pracuje dla niej z trudem i poświęceniem.
- Odwołanie się do miłości Ojczyzny stanowi podstawowy element wychowania³.

Zasady

- Moje postawa obywatelska wpływa na podejście młodego człowieka do spraw Ojczyzny⁴.
- Podsuwam mojemu dziecku lektury, filmy sztukę traktujące o patriotyzmie; ukazuję sytuacje, w których Ojczyzna zyskuje jedną z podstawowych wartości - wolność.

językiem i odpowiedzialnych za tę samą wspólną sprawę, której na imię «Ojczyzna»". Jan Paweł II, Homilia pod szczytem Jasnej Góry, Częstochowa, 4.04.1979, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny...*, dz. cyt., s.106.

³ „Miłość ojczyzny i służba dla niej wynikają z obowiązku wdzięczności i porządku miłości”. KKK 2239.

⁴ „Obywatele powinni pielęgnować wielkoduszną i wierną miłość do ojczyzny – jednak bez ciasnoty umysłu – tak mianowicie, aby równocześnie mieli na uwadze dobro całej rodziny ludzkiej, którą łączą różnorodne więzy występujące pomiędzy rasami, ludami i narodami. Wszyscy chrześcijanie powinni mieć świadomość, że ich szczególne i swoiste powołanie dokonuje się we wspólnocie politycznej, dzięki czemu winni świecić przykładem, ponieważ zobowiązuje ich do tego świadomość obowiązku i służby dla pomnażania dobra wspólnego, tak aby również czynami pokazywali, w jaki sposób władza może iść w parze z wolnością, osobista inicjatywa z potrzebami całego organizmu społecznego, potrzebna jedność z pożytecznym różnicowaniem. W zakresie porządku spraw doczesnych niech uznają uprawnione różnice poglądów, także szanują tych obywateli, również stowarzyszonych, którzy tych poglądów uczciwie bronią. Partie polityczne powinny popierać zaś to, co ich zdaniem potrzebne jest dla dobra wspólnego; nigdy nie wolno przekładać korzyści własnej nad dobro wspólne. Należy usilnie troszczyć się i dbać o wychowanie obywatelskie i polityczne, tak bardzo dzisiaj potrzebne narodowi, zwłaszcza młodzieży, tak aby wszyscy obywatele mogli odegrać własną rolę w życiu swej wspólnoty politycznej”. KDK 75.

Program wychowawczy > Klasa V > Wartość XXIV > Wartość Ojczyzny

- Staram się zainteresować moje dziecko historią naszego kraju, organizując wyjazdy, wycieczki lub spacerzy do ciekawych miejsc związanych z historią i kulturą naszej Ojczyzny.

2.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Patriotyzm to solidarność ze wspólnotą stanowiącą Ojczyznę.
- Wspólnota ojczyzna chroni przed indywidualizmem społecznym, wyobcowaniem i obojętnością.
- Fascynacja pięknymi postawami bohaterów narodowych rodzi chęć naśladowania wartości przez nich wyznawanych i uczy, czym jest miłość do Ojczyzny.

Zasady

- Poprzez odwoływanie się do przykładów z historii, ukazując uczniom cenę jaką nasi przodkowie zapłacili za wolność Ojczyzny, jak również jaki wkład wnieśli w budowanie jej piękna.
- Uświadamiam uczniom, że miłość Ojczyzny to: solidarność z ludźmi, szacunek dla dziedzictwa kultury, wiary, ziemi, dzięki której człowiek czuje się u siebie i jest sobą.
- Wspólnie z uczniami odnajduję wartości, które scalają nas w braterską wspólnotę narodu – Ojczyznę.

2.8. SPOSÓB REALIZACJI

Organizujemy wycieczkę po Starym Mieście, rynku lub zabytkowej części miasta. Uczniowie mają za zadanie opisać historyczny kontekst danego zabytku oraz bohaterów z nim związanych. Można także zaproponować lekcję, podczas której uczniowie zaprezentują historię i genealogię swojej rodziny. Następnym krokiem będzie łączenie indywidualnych historii, odnajdywanie elementów wspólnych i osadzanie ich w kontekście historii narodu.

2.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Znajomość historii uświadamia młodemu człowiekowi wysoką cenę, jaką w obronie Ojczyzny ponieśli przodkowie i uczy go odpowiedzialności za miejsce, w którym żyje. Losy bohaterów narodowych inspirują go do praktykowania poznanych cnót: odwagi, niezłomności, ofiarności, wiary w chwalebą przyszłość. Identyfikując się z historią swego kraju, uczeń rozumie miejsce, w którym żyje, widzi głębiej sens własnego istnienia, zna i rozumie historię swojego

Program wychowawczy > Klasa V > Wartość XXIV > Wartość Ojczyzny

kraju i wspólnoty lokalnej oraz zna historię swojej rodziny.

2.10. ZAGROŻENIA

Brak poczucia tożsamości z dziedzictwem kraju, w którym się żyje, przejawia się w obojętności, braku poszanowania, a nawet świadomej dewastacji miejsc, obiektów lub przedmiotów użytku publicznego. Konsekwencją tego zjawiska jest także bezkrytyczne zapatrzenie we wszystko, co zawiera obca kultura lub subkultura. Zanik świadomości narodowej, a często także więzi, jest przyczyną samotności, izolacji, a nawet niechęci wśród mieszkańców tego samego kraju, regionu, miasta czy wioski.